

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2075/23

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ח' כבוב
כבוד השופטת ר' רונן

העותרים: 1. סילביה חדד
2. שלום חדד

נגד

המשיבים: 1. פרקליט המדינה
2. מחלקת עררים בפרקליטות המדינה
3. פרקליטות מחוז דרום
4. VICTOR YELIZAOV

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד ריאד חאגי

בשם המשיבים 1-3: עו"ד אילנית ביטאו

בשם המשיב 4: עו"ד יעקב שקלאר

פסק-דין

השופטת ר' רונן:

עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותרים כי נורה למשיבים 1-3 לחזור בהם מהסדר הטיעון אליו הגיעו עם המשיב 4 (להלן: המשיב); ולתקן את כתב האישום המקורי שהוגש נגד המשיב, כך שייוחסו לו עבירות נוספות של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), כניסה והתפרצות למקום מגורים בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 406(ב) ו-408 לחוק; ותקיפת זקן שגרמה לחבלה חמורה לפי סעיף 368(ב) לחוק. כן מבקשים העותרים כי נורה למשיבים 1-3 לפעול לגילוי זהות המעסיק של המשיב, שכן לטענתם הוא זה ששלח אותו לבצע את העבירות.

1. ביום 23.9.2022 הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע כתב אישום נגד המשיב בת"פ 52796-09-22, המייחס לו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329 לחוק; כניסה למקום מגורים בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 406(א) ו-408 לחוק; תקיפת זקן שגרמה לחבלה של ממש לפי סעיף 1368 לחוק; והחזקת סכין לפי סעיף 186(א) לחוק.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 16.9.2022 נכנס המשיב, עובד זר אזרח מולדובה, לחצר ביתה של העותרת 1 (להלן: העותרת) – אישה מבוגרת כבת 82, כשהוא נושא עמו סכין מטבח עם להב באורך כ-9 ס"מ ובעודו שתוי. לאחר שהמשיב דפק בחוזקה על דלת הכניסה, העותרת פתחה את דלתה והמשיב תפס אותה בחוזקה בגופה. לאחר שלא הצליחה העותרת להדוף את המשיב, הוא משך אותה לכיוון מרפסת הכניסה לבית והפיל אותה לרצפה. המשיב ניסה לדקור את העותרת באמצעות הסכין ופצע אותה בכף ידה הימנית. לאחר מכן אחז המשיב בגופה של העותרת וניסה לגרור אותה חזרה לתוך הבית, אך היא התנגדה ומנעה ממנו לעשות כן. בהמשך, משך המשיב בשערותיה של העותרת וניסה לדקור אותה, אך היא נאבקה בו והצליחה למנוע פגיעה נוספת.

בשלב זה, בנה של העותרת (הוא העותר 2; להלן: העותר) שמע את צעקותיה והתקשר למשטרה. לאחר מכן הוא התקרב למשיב בניסיון להדפו. בתגובה התקרב המשיב לכיוונו של העותר עם הסכין וניסה לדקור אותו בצווארו. העותר הדף את המשיב באמצעות מקל מטאטא שהחזיק בידו, והכה בו עם המקל כדי לגרום לו לחדול ממעשיו.

באותה עת הגיע למקום שוטר. השוטר רץ לעבר חצר הבית והבחין במשיב אווז בידו בסכין ומושך את העותרת לתוך הבית. המשיב הבחין בשוטר, הניף את הסכין לכיוונו והמשיך לגרור את העותרת לכיוון הבית. השוטר צעק למשיב שלא יגע בעותרת, ומשהוא לא נענה לקריאותיו, דרך השוטר את נשקו. המשיב בתגובה ניסה לבעוט בדלת הכניסה לבית כדי לסגור אותה, אך השוטר מנע זאת ממנו, כיוון לעברו את הנשק והורה לו לזרוק את הסכין. המשיב שהבחין בנשק, הרים את ידיו וזרק את הסכין.

כתוצאה ממעשיו של המשיב נגרמו לעותרת חתך בכף ידה, חבלות בכל גופה ושטפי דם בידיה, והיא נזקקה לטיפול רפואי.

2. לאחר הגשת כתב האישום, הועבר התיק בהסכמת הצדדים להליך גישור פלילי בפני נשיאת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, כב' השופטת ר' כ"ץ. בסיום הליך הגישור הוחלט לתקן את כתב האישום כך שהעבירות שיוחסו למשיב יהיו פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 לחוק בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק; תקיפת זקן שגרמה לחבלה של ממש לפי סעיף 1369(א) לחוק; תקיפה סתם לפי סעיף 379 לחוק; והחזקת סכין לפי סעיף 186(א) לחוק (להלן: כתב האישום המתוקן). יצוין כי במסגרת הליך הגישור לא הגיעו הצדדים להסכמות לעניין העונש שיושת על המשיב.

3. בהמשך, הוגשה ביום 30.1.2023 בקשה לדחיית מועד הדיון בה צוין כי בין הצדדים התקיים גישור שצלח, וכי כדי לסיים את התיק בהסדר על המאשימה לקבל את עמדת נפגעי העבירה, לפי סעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001. לצורך כך, ביקשו הצדדים לדחות את מועד הדיון הקבוע בפני בית המשפט. כן צוין כי במסגרת הדיון שייקבע יוגש כתב האישום המתוקן, ויוצגו טיעוני הצדדים לעונש.

4. ביום 20.2.2023 הוגשה עמדת העותרים-נפגעי העבירה להסדר הטיעון. העותרים התנגדו לאפשרות להגיע להסדר טיעון עם המשיב וביקשו למצות עמו את הדין. כן טענו העותרים כי יש לתקן את כתב האישום כך שיתווספו לו עבירות נוספות, לרבות עבירת ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק. בהמשך, התקיימה ביום 2.3.2023 פגישה בין העותרת ובא כוחה לבין הפרקליטה המטפלת בתיק, הגורם הממונה עליה ופרקליט המחוז, במהלכה הציגו הראשונים את התנגדותם להסדר הטיעון.

5. ביום 7.3.2023 עדכנה הפרקליטה המטפלת בתיק את העותרים כי עמדתם ביחס להסדר הטיעון נבחנה ונשקלה על ידי הגורמים הרלוונטיים, והוחלט בסופו של דבר לחתום על הסדר הטיעון. כן הובהר לעותרים כי באפשרותם להשמיע את קולם בפני בית המשפט במסגרת הטיעונים לעונש.

6. למחרת, הגישו הצדדים הודעה לפיה הם הגיעו להסדר טיעון לפיו יתוקן כתב האישום. כן צוין כי ההסדר אינו כולל הסכמות ביחס לעונש, ולכן בדיון הקבוע בפני בית המשפט יישמעו טיעוני הצדדים לעונש. בנוסף, ציינו הצדדים כי בא כוח העותרים-נפגעי העבירה הודיע כי הם מבקשים להשמיע את עמדתם במסגרת הדיון האמור.

7. על רקע זה הגישו העותרים ביום 13.3.2023 את העתירה שלפנינו. יצוין כי בשל הגשת העתירה דנן, הדיון שאמור היה להתקיים ביום 13.3.2023 לצורך הצגת הסדר הטיעון ושמיעת הטיעונים לעונש, נדחה ליום 3.4.2023.

טענות הצדדים

8. כאמור, בעתירה מבקשים העותרים כי נורה למשיבים 1-3 (פרקליט המדינה, מחלקת עררים בפרקליטות המדינה ופרקליטות מחוז דרום (פלילי); להלן: המדינה) לחזור בהם מהסדר הטיעון אליו הגיעו עם המשיב, ולנהל הליך פלילי מלא בהתבסס על כתב האישום המקורי. כן מבקשים העותרים כי נורה למדינה לתקן את כתב האישום המקורי שהוגש נגד המשיב, כך שייחוסו לו עבירות נוספות של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק, התפרצות למקום מגורים בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 406(ב) ו-408 לחוק, ותקיפת זקן שגרמה לחבלה חמורה לפי סעיף 1368(ב) לחוק. סעד נוסף אותו מבקשים העותרים הוא כי נורה למדינה לפעול לגילוי זהות המעסיק של המשיב, אשר לטענתם שלח אותו לבצע את העבירות.

בתמצית, טוענים העותרים כי עריכת הסדר טיעון עם המשיב אינה עולה בקנה אחד עם העניין הציבורי שבשמירה על חייהם וביטחונם של קשישים. זאת בפרט בהתחשב בכך שהעבירות החמורות שביצע המשיב נגד העותרת התרחשו בביתה. לשיטתם, יש בכך משום פגיעה בטובת הציבור, באמינות השלטון, בהגשמת ההליך הפלילי ובאינטרס של נפגעי העבירה למצות את הדין עם הנאשם. כן נטען כי לא ברור מדוע נדרש הסדר טיעון עם המשיב שעה שהעותרים-נפגעי העבירה מוכנים להעיד בבית המשפט; ובשים לב לכך שקיים תיעוד של המעשים החמורים שביצע המשיב ממצלמת הגוף של השוטר שהגיע למקום.

העותרים מוסיפים כי חומר הראיות הקיים בתיק מאפשר לייחס לנאשם עבירות חמורות נוספות מעבר לאלה שיוחסו לו בכתב האישום המקורי. לגישתם, ישנן ראיות המוכיחות כי המשיב אחז בעותרת והצמיד סכין לצווארה באופן המלמד על ניסיון רצח. כן נטען כי לעותרת נגרמה חבלה חמורה כתוצאה מתקיפתו של המשיב.

בשולי הדברים, טוענים העותרים כי העותרת הודיעה למשטרה כי לדעתה המשיב נשלח על ידי מעסיקו – קבלן שזהותו אינה ידועה, וזאת כדי להטיל עליה אימה ולגרום לה למכור את ביתה הפרטי. חרף זאת, זהות המעסיק לא נחקרה במשטרה. על כן מבקשים העותרים גם כי נורה למדינה לפעול לחשיפת זהותו של המעסיק.

9. המדינה בתגובתה המקדמית טוענת כי יש לדחות את העתירה על הסף. לטענתה, במקרה דנן לא קמה הצדקה להתערבות בשיקול הדעת הרחב המוקנה לרשויות התביעה בכל הנוגע להעמדה לדין ולניהול ההליך הפלילי. באשר לבקשה לתקן את כתב האישום, נטען כי ההחלטה שלא לכלול את העבירות אותן מבקשים העותרים להוסיף, התקבלה על סמך התשתית הראייתית הקיימת בתיק ובשים לב לרף הנדרש לצורך העמדה לדין פלילי. המדינה מבהירה כי בחומר הראיות הקיים אין די תימוכין להאשמת המשיב בעבירות הנוספות.

באשר לטענות העותרים ביחס להסדר הטיעון שגובש עם המשיב, טוענת המדינה כי מדובר בהסדר סביר המגשים את האינטרס הציבורי. היא מדגישה כי הסדר הטיעון גובש במסגרת הליך גישור שנערך בפני שופטת-מגשרת בבית המשפט המחוזי, לאחר שרשויות התביעה שקלו את מכלול השיקולים הרלוונטיים בהתאם לחומר הראיות שהיה מונח בפניהם.

בפרט, נטען כי במסגרת הסדר הטיעון הוחלט להשמיט את העבירה של חבלה בכוונה מחמירה, ובמקומה לכלול עבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות ותקיפה סתם. הטעם לכך הוא שעבירה של חבלה בכוונה מחמירה דורשת יסוד נפשי מיוחד של "כוונה מחמירה", אשר קיים קושי להוכיחו במקרה דנן ברף הנדרש בהליך הפלילי. זאת מאחר שהחבלות שנגרמו לעותרת הן מינוריות, ולאור העובדה כי המשיב היה נתון תחת השפעת משקאות משכרים בעת ביצוע המעשים. עוד מדגישה המדינה כי מדובר בהסדר טיעון אשר אינו כולל הסכמה ביחס לרכיב העונש שייגזר על המשיב; וכי במסגרת טיעוניה לעונש - בכוונתה לעמוד על ענישה הולמת, ולהביא לעדות את העותרים-נפגעי העבירה ככל שיחפצו בכך.

זאת ועוד, המדינה מבהירה כי הליך גיבוש הסדר הטיעון וגיבוש כתב האישום התנהלו תוך שיתוף העותרים-נפגעי העבירה ושמיעת עמדתם בטרם קבלת ההחלטה, בהתאם להוראות חוק זכויות נפגעי עבירה. עם זאת, לאחר שטענותיהם נשמעו ונשקלו בכובד ראש, נותרו רשויות התביעה בעמדתם המקצועית לפיה הסדר הטיעון משקף באופן ראוי את מכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין ובכללם שיקולים ראייתיים. בהתחשב בכל האמור, נטען כי מדובר בהחלטה עניינית וראויה המצויה בלב שיקול הדעת המקצועי של גורמי התביעה, וכי לא קמה כל הצדקה להתערב בה.

לבסוף, בכל הנוגע לסעד השלישי, לפיו יורה בית המשפט למדינה לפעול לגילוי זהות המעסיק – נטען כי יש לדחותו גם מחמת אי-מיצוי הליכים. זאת שכן העותרים לא העבירו כל פניה מסודרת לקבלת הפרטים האמורים מרשויות התביעה, ולא פירטו מהו הבסיס המשפטי לכך. כן מבהירה המדינה כי טענת העותרים לעניין מעורבות המעסיק הועלתה לראשונה בפגישה שהתקיימה בין בא כוח העותרים לבין הפרקליטה המטפלת בתיק ביחס לגיבוש הסדר הטיעון; וכי בשום שלב לא נעשתה פניה כמקובל לרשויות התביעה. עוד מציינת המדינה כי הטענה לפיה המשיב נשלח לכאורה על ידי קבלן המעסיק אותו נטענה בעלמא מבלי שהוצג לה כל ביסוס. על כן, בהיעדר אינדיקציות התומכות בטענה זו, רשויות התביעה לא מצאו לנכון לבצע השלמת חקירה בהקשר זה.

10. גם המשיב בתגובתו המקדמית טוען כי יש לדחות את העתירה על הסף, משלא קמה הצדקה להתערבות בשיקול דעת רשויות התביעה. כן מבקש המשיב כי ייפסקו לזכותו הוצאות בסכום משמעותי.

דיון והכרעה

11. מבלי להפחית מהצער ומהכאב שבוודאי נגרמו לעותרים כתוצאה מהמעשים החמורים המגוללים בכתב האישום ומבלי להקל בהם ראש, דין העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבות.

הלכה ידועה היא כי לרשויות החקירה והתביעה מוקנה שיקול דעת רחב ביותר בכל הקשור לניהול ההליך הפלילי. בהתאם, התערבות בית משפט זה בשיקול דעתן היא מצומצמת מאוד ושמורה למקרים חריגים בלבד, בהם ההחלטה לוקה בחוסר סבירות קיצוני או שנפל בה פגם מהותי. הלכה זו כוחה יפה ביחס לכל שלבי ניהול ההליך הפלילי, ובפרט בכל הנוגע להחלטות מקצועיות מהסוג בו עסקינן – שעניינן תוכנו של כתב האישום ועריכת הסדר טיעון עם הנאשם. לא אחת עמדה הפסיקה על כך שהחלטות מסוג זה מצויות בליבת שיקול הדעת של רשויות התביעה, אשר להן הידע המקצועי, המומחיות והניסיון הדרושים לצורך קבלתן (ראו למשל: בג"ץ 1019/15 פלוני נ' פרקליטות מחוז תל אביב פלילי, פסקה 10 (14.7.2015); בג"ץ 4586/18 גב' נ' פרקליט מחוז ירושלים, פסקה 5 (19.7.2018) (להלן: עניין ג'בר); בג"ץ 25/19 אברג'יל נ' פרקליטות מחוז תל אביב, פסקה 4 (20.3.2019); בג"ץ 1907/19 פלוני נ' פרקליט המדינה, פסקה 20 (25.3.2019); בג"ץ 6363/21 פלוני נ' פרקליטות מחוז צפון – פלילי, פסקה 9 (30.11.2021); בג"ץ 4825/22 הייב נ' פרקליטות מחוז צפון, פסקה 5 (17.7.2022); בג"ץ 4742/22 וייטבוך נ' היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 6 (31.8.2022)).

12. כפי שעולה מתגובת המדינה, החלטת גורמי התביעה שלא להוסיף לכתב האישום את העבירות הנוספות אותן ביקשו העותרים להוסיף, התקבלה לאחר שהן בחנו מקרוב את חומר הראיות הקיים בתיק, והגיעו למסקנה כי אין די בו כדי לבסס את אשמתו של המשיב בעבירות אלה. כמו כן, החלטת גורמי התביעה בדבר הגעה להסדר הטיעון עם המשיב התקבלה לאחר שהתקיים הליך גישור מול שופטת-מגשרת, ולאחר שנשקלו מכלול השיקולים הצריכים לעניין, לרבות עמדתם של העותרים-נפגעי העבירה.

בסופו של דבר, הגיעו רשויות התביעה למסקנה כי מדובר בהסדר ראוי המגשים את האינטרס הציבורי. החלטה זו נסמכה בעיקרה על הערכת גורמי התביעה את התשתית הראייתית הקיימת בתיק, ועל התרשמותם כי אין די בה כדי להוכיח את יסודותיהן של חלק מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בשים לב לשיקול הדעת הרחב המסור לגורמי התביעה, בפרט כאשר מדובר בשיקולים הנוגעים בהערכת הראיות ומידת הסתברותן להביא להרשעה – לא מצאנו כי נפל פגם בהחלטות אלה שיש בו כדי להצדיק את התערבותנו (ראו והשוו: עניין ג'בר, בפסקה 5; בג"ץ 3741/19 משגב נ' פרקליט המדינה, פסקה 7 (13.6.2019)).

13. לא למותר לציין גם כי לאורך גיבושו של הסדר הטיעון, נשמרו זכויותיהם של העותרים-נפגעי העבירה בהתאם לחוק זכויות נפגעי עבירה. כעולה מתגובת המדינה, הפרקליטות עמדה בקשר רציף עם העותרים ועם בא כוחם לכל אורך ניהול ההליך. העותרים עודכנו בדבר האפשרות שייחתם הסדר טיעון עם המשיב וביחס לפרטיו; והפרקליטה המטפלת בתיק שוחחה עם בא כוח העותרים בעניין זה, הן בשיחות טלפוניות והן בפגישה אישית. לעותרים ניתנה ההזדמנות להגיש את התנגדותם להסדר הטיעון, בה הם הביעו גם את עמדתם בדבר הצורך בתיקון כתב האישום ובהוספת עבירות. התנגדות העותרים אף נשמעה גם במסגרת פגישה שקיימו נציגי גורמי התביעה, ובכללם פרקליט המחוז, עם העותרת ובא כוחה. טענות העותרים נבחנו לגופן ונשקלו על ידי גורמי התביעה, אך בסופו של דבר הוחלט שלא לקבלן.

14. עוד יש לציין כי הסדר הטיעון עליו הוסכם אינו כולל הסכמה לגבי העונש שיוטל על המשיב, כך שנוותר פתח להתחשבות בעמדתם של העותרים-נפגעי העבירה במסגרת השיקולים לעונש. המדינה אף ציינה מפורשות בתגובתה כי במסגרת הטיעונים לעונש בכוונת גורמי התביעה לעמוד על ענישה הולמת, וכן לאפשר לעותרים להציג את עמדתם בפני בית המשפט. גם בנסיבות אלה יש כדי ללמד כי החלטות רשויות התביעה התקבלו בצורה מאוזנת וראויה, וכי לא קמה הצדקה להתערבותו של בית משפט זה.

למען הסר ספק, יובהר כי אין באמור כדי להביע כל עמדה לגבי הסדר הטיעון לגופו. בית המשפט הדן בתיק יבחן את הסדר הטיעון ויחליט אם יש לאשרו או לדחותו, בהתאם למיטב שיקול דעתו.

15. לבסוף, דין העתירה להידחות גם ביחס לסעד השלישי – בו מבוקש כי נורה למדינה לפעול לגילוי זהות המעסיק של המשיב. טענת העותרים בדבר הקשר בין מעסיקו של המשיב לבין העבירות שהוא ביצע נגדם הועלתה לראשונה במסגרת פגישה שהתקיימה ביחס להסדר הטיעון, מבלי שהועברה כל פנייה מסודרת לרשויות החקירה והתביעה לעניין זה. יתרה מכך, גם במסגרת העתירה דנן הועלתה טענה זו ללא בסיס של ממש ומבלי שהוצגו לה כל תימוכין. בנסיבות אלה, ברי כי אין הצדקה כי בית משפט זה יחליף את שיקול הדעת המקצועי של רשויות החקירה והתביעה בשיקול דעתו שלו, ויורה על השלמת חקירה מקום בו הן סבורות כי אין לעשות כן.

16. סוף דבר: העתירה נדחית. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ב בניסן התשפ"ג (3.4.2023).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט